

A 2009-BEN ÉS 2010-BEN ÉRETTSÉGIZETT ROMÁNIAI MAGYAR DIÁKOK TOVÁBBTANULÁSA

A Z ELMÚLT ÉVEK GAZDASÁGI-TÁRSADALMI átalakulásai folyamatos kihívás elé állítják az oktatási rendszereket, amelyek gyakran nem képesek megfelelőképpen reagálni a munkaerőpiac igényeire és elvárásaira. Megoldásképpen egyre több országban alkalmaznak pályakövetési rendszereket, amelyek elsődleges célja, hogy az oktatás különböző szintjein diplomát szerzettek szakmai előmenetéről, munkaerő-piaci érvényesüléséről, valamint a képzés utólagos megítéléséről szerezzenek az oktatásfejlesztés különböző szintjein hasznosítható információkat. Az intézmények a saját hallgatóik körében szerzett információkat elsősorban a képzések fejlesztésében használják fel, a különböző szakmai szervezetek, kutatóintézetek és állami szervek által végzett pályakövetési adatgyűjtés pedig a munkaerő-piaci és elhelyezkedési tendenciák felvázolására alkalmas, valamint a képzési prioritások meghatározásában, a képzés és munkaerő-piaci igények összehangolásában van szerepe (*Horváth 2008:5*).

Amikor pályakövetési vizsgálatokról esik szó, elsősorban a diplomás pályakövetésre (DPR) gondolunk. A különböző országokban végzett pályakövetések szervezeti kereteit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy igen széles azon intézmények köre, amelyek ezeket a vizsgálatokat végzik: statisztikai hivatalok (Svájc, Svédország, Dánia, Kanada, Franciaország, AEÁ, Lengyelország), minőségefjelőlési ügynökségek (Anglia, Írország, Skócia, Spanyolország), egyetemi irányító szervek (Új-Zéland, Ausztrália, Hollandia), kutatóintézetek (Németország, Franciaország, Norvégia), ágazati miniszteriumok (Lengyelország, Franciaország), valamint maguk a felsőoktatási intézmények autonóm pályakövetési rendszereik révén (*Kiss 2008:56–63*).

A DPR mellett számos országban léteznek olyan programok, amelyek a középfokú oktatásból kilépők pályakövetésével foglalkoznak. Egy tipológia a pályakövetési rendszereket két csoportba sorolja aszerint, hogy egy kohorszot/populációt egyszer vagy többször kérdeznek le. Előbbiek keretében megkülönböztethetjük az *intézményi vizsgálatokat* és az *országos/területi vizsgálatokat*, a hosszabb távú elemzések keretében a *pályakövetési panelvizsgálatokat* és a *nem pályakövetési céllal, de pályakövetési relevanciával bíró kutatásokat* (*Hordósy & Király 2011:65–75*).

Pályakövetési vizsgálatokra Romániában is sor került az elmúlt évtizedben: egy 2004-es Phare TVET projekt keretében a műszaki és szakmai oktatásból és képzésből, valamint a felsőoktatásból kikerülők munkaerő-piaci elhelyezkedésére vonatkozó vizsgálatok készültek, az ország EU-s csatlakozása után pedig a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program keretében végeznek pályakövetési vizsgálatokat. A diplomás pályakövetési rendszerben a kolozsvári BBTE – akárcsak több más romániai egyetem – is részt vesz 1998 óta (*Peti 2008*).

A romániai oktatási adatfelvételek és nyilvántartások egyik legnagyobb hiányossága, hogy korlátozott mértékben tartalmaznak a kisebbségi oktatásra vonatkozó információkat, többnyire nem léteznek az országos mintákon belül külön kisebbségi alminták vagy a kisebbségi jellegre vonatkozó indikátorok. Így a romániai pályakövetési vizsgálatoknak sincs magyar végzősökre vonatkozó szegmense.

A Kolozsvári Akadémiai Bizottság (KAB) Felsőoktatási Munkacsoportja kezdeményezésére és megbízásából 2009-ben indítottuk el a romániai magyar középiskolai végzősök továbbtanulására vonatkozó kutatásunkat.¹ Úgy gondoltuk, hogy bármilyen közép- vagy felsőoktatási stratégia elkészítéséhez hasznos ismerni a továbbtanulási útvonalakat: ennek megfelelően a kutatás célja a romániai magyar középiskolai végzősök² tényleges továbbtanulási preferenciáinak, stratégiáinak a feltárása volt. Noha az elmúlt években készültek hasonló jellegű szociológiai felmérések, azok többnyire a végzős diákok tervezett továbbtanulási preferenciáinak feltárását célozták meg, és nem a végzettek tényleges továbbtanulási útvonalait.³

A kutatások módszertana

Kutatásaink során – a korábbi romániai kutatásokhoz képest – új módszertant alkalmaztunk: mivel bonyolult lett volna a végzett diákok megkeresése, a kibocsátó közegnek számító egykor középiskolákat kerestük meg, azon belül is elsősorban az osztályfőnököt, akiről feltételeztük, hogy rendelkeznek egykor diákjaik érettségi utáni sorsára vonatkozó információkkal. 2010-ben a 2009-ben érettségizett romániai magyar diákokról gyűjtöttünk továbbtanulásra vonatkozó információkat, 2011-ben pedig a 2010-es végzősökre vonatkozó adatokat gyűjtöttük. Jelen tanulmányunkban a két kutatás eredményeit ismertetjük.⁴

A két kutatás módszertana nagymértékben megegyezett: kétrészes kérdőív kitöltését terveztük minden olyan romániai középiskolában, ahol a vizsgált két tanév valamelyikében érettségizett magyar tannyelvű osztály. A kérdőív első része az ún. *iskola-adatlap* volt, második részét az ún. *osztály-adatlapok* alkották. Előbbiben az iskolára vonatkozó általánosabb adatokra kérdezünk rá (a magyar tannyelvű osztályokban tanuló, illetve a magyar nemzetiségi diákok száma, a magyar nemzetiségi pedagógusok száma, utánkövetési rendszer léte), utóbbiak pedig a végzett diákok továbbtanulására vonatkozó kérdéseket tartalmaztak (pl.: sikeresen érettségizett-e, ha igen, hol, milyen nyelven folytatta tanulmányait stb.).

A kutatásba bevont iskolák és végzős osztályok listáinak forrása a Román Oktatási Minisztérium által működtetett, a hivatalos érettségi eredményekre vonatkozó hon-

1 A kutatást a KAB megbízásából a gyergyószentmiklósi székhelyű Omnibus Kft. végezte.

2 Az ISCED 3 oktatási szintet (felső középfok) érettségi vizsgával lezáró diákokról van szó.

3 Ezek közül szeretnénk kiemelni a 2004–2006 között zajlott, T 042991 számú OTKA-kutatást, amelynek keretében 2005 áprilisa és júniusa között kérdőíves felmérés segítségével mintegy 1950, közvetlenül az érettségi előtt álló diákok került lekérdezésre. A több tematikát összesítő kérdőív a diákok továbbtanulási szándékaira vonatkozó kérdéseket is tartalmazott. Bővebben: Mandel & Papp (2007).

4 A 2010-es kutatás részletes adatait ismertető tanulmányt lásd: Sziksza (2010).

lap adott évi verziója volt.⁵ Az adatbázisok kiegészítésére felhasználtuk a kolozsvári székhelyű Tinivár Kiadó által évente megjelentetett *Maturandusok* című évkönyv 2009-es és 2010-es kiadását.

A kutatások során összegyűjtött adatokat lehetőség szerint ellenőriztük, javítottuk és kiegészítettük, elsősorban azokat, amelyekről feltételezhető volt, hogy tévesek, illetve ahol számottevő hiányok mutatkoztak. A továbbtanulásra vonatkozó adatokat összetett internetes keresés segítségével korrigáltuk,⁶ az érettségi-re vonatkozó adatokat pedig kivétel nélkül minden diáknak esetében a miniszteriumi érettségi adatbázis alapján ellenőriztük. Első kutatásunk összesen 60 település 130 iskolájának 366 osztályában végzett 8218 diákról, míg második kutatásunk 58 település 132 iskolájának 376 osztályában végzett 8327 diákról terjedt ki.⁷ A két kutatás válaszadási hajlandóságát megyékre bontva a tanulmány végén található 1. számú mellékletben láthatjuk.

A válaszadási adatokból kiderül, hogy az iskola-adatlapok kitöltési aránya az előző kutatásban 74,6; a második kutatásban 83,3 százalék volt, az osztály-adatlapoké pedig 84,1; illetve 92,2 százalék volt. A második kutatásban tehát nagyobb hatékonysággal sikerült lekérdezni a kérdőíveket. Az adathiány nyilván befolyásolhatja elemzésünk eredményeit, úgy gondoljuk azonban, hogy ez nem akkora mértékű és nem olyan természetű,⁸ ami az adatsorok nagyságrendjén vagy sorrendjén számottevően változtatna.

A kutatások eredményei *Iskolai szintű adatok*

Az iskoláakra vonatkozó elemzési rész ugyan nem tartalmaz a továbbtanulás-vizsgálat szempontjából kiemelkedően fontos adatokat, viszont általuk képet kaphatunk arról, hogy mi jellemzi a magyar nyelven érettségitől diákokat kibocsátó középiskolákat.

⁵ Az első kutatás esetében a <http://bacalaureat.edu.ro/2009>, a második kutatás esetében pedig a <http://bacalaureat.edu.ro/2010> honlapot használtuk. Ezek megyékre és iskoláakra lebontva tartalmazzák az adott érettségitől összes diáknak érettségi eredményeit, vizsgatárgyak szerint.

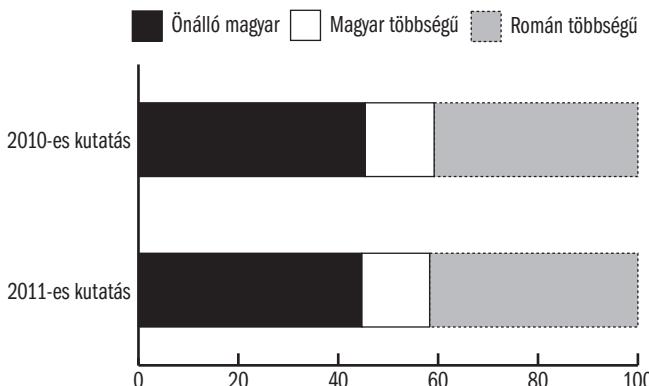
⁶ A 2010-es kutatás adatbázisában – amely a 2010-ben nyomtatásban megjelent tanulmány alapjául is szolgált – az adathiány 21,49%-os volt. Emiatt 2011 augusztusában nagymértékű kiegészítést végeztünk, amellyel az volt a célunk, hogy ezt a hiányt csökkentsük, közelítsük a 2011-es kutatás adathiányának viszonylag alacsonynak mondható szintjéhez. A kiegészítés összetett internetes keresés segítségével zajlott: elsősorban az egyetemek felvételi bejutási listáit használtuk, az adatokat pedig összevetettük a diákok internetes közösségi oldalakon (Facebook, iWiW) megtalálható adatlapjukon szereplő információkkal.

⁷ Ezek a számok azokat a diákokat foglalják magukban, akik a 2008/2009-es évfolyamon, valamint a 2009/2010-es évfolyamon fejezték be középiskolai tanulmányaikat. A miniszteriumi érettségi adatbázis tartalmazza ugyan a 2009-es és a 2010-es érettségi vizsgán részt vevő összes diáknak eredményét, tehát azokat is, akik valamely korábbi évfolyamon végezték a középiskolát, de valamelyen okból csak később érettségittek, kutatásainkat viszont utóbbiakra nem terjesztettük ki.

⁸ Elsősorban a diákok olyan csoportjairól nem sikerült adatokat szerezni, amelyek körében amúgy sem túl magas a továbbtanulási arány.

Az iskolákat két szempont – az oktatás nyelve és a képzés típusa – szerint csoportosítottuk. *Nyelvi szempontból* három iskolatípust különböztettünk meg: 1. önálló magyar tannyelvű iskolák, amelyekben csak magyar tannyelvű osztályok működnek; 2. magyar és román tannyelvű osztályokkal működő, magyar többségű iskolák; 3. román és magyar tannyelvű osztályokkal működő, román többségű iskolák. A két kutatás adatai e tekintetben nem mutatnak nagy eltérést: az iskolák közel fele önálló magyar tannyelvű intézmény, ennél alig pár százalékponttal kisebb a többségében román tannyelvű osztályokkal működő kétnyelvű intézmények aránya.

1. ábra: Az iskolák osztályozása az oktatás nyelve szerint (%)

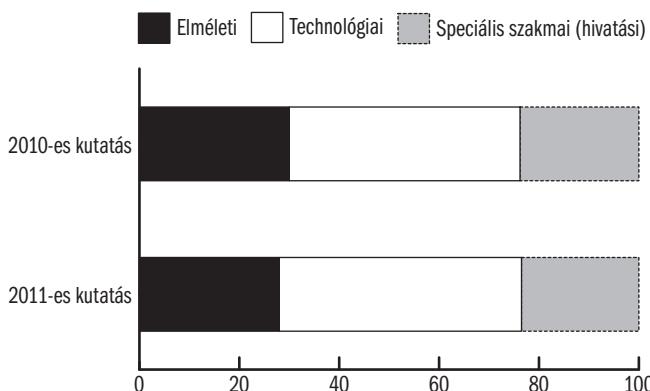
A képzés típusa (szakágazat) szerint csoportosítva az iskolákat, szintén három iskolatípusról beszélhetünk: 1. elméleti képzést nyújtó iskolák (líceumok);⁹ 2. technológiai szakágazatú iskolák (műszaki szakközépiskolák); 3. speciális szakmai ágazathoz tartozó iskolák (ún. hivatási profilú iskolák). Az első csoporthoz tartozó iskolákban többségében elméleti jellegű szakokon működnek osztályok, a szakközépiskolákban mind elméleti, mind technológiai osztályok megtalálhatók – viszont utóbbiak vannak többségen –, a speciális szakmai („hivatási”) iskolákhoz pedig a teológiai, művészeti, sport és pedagógiai profillal működő iskolákat soroltuk. A két kutatás adatait összehasonlítva e tekintetben sincs számottevő eltérés, enyhén növekedett a technológiai iskolák aránya, az elméleti líceumok és a speciális szakmai iskolák hátrányára. Az elméleti líceumok az iskolák alig több mint negyedét teszik ki, a speciális szakmai iskolák pedig közel egynegyedét, így a fennmaradó közel 50 százalék technológiai szakközépiskola (2. ábra).

A diákok számára és nemzetiségi adataira vonatkozó becsléseket az 1. táblázatban láthatjuk. Fontos észrevenni, hogy a magyar nemzetiségi diákok száma minden tanévben magasabb, mint a magyar tannyelvű osztályokban tanulók száma: a diá-

9 A magyarországi négyéves gimnáziumnak megfelelő képzés.

kok megközelítőleg 10 százaléka – még azokban az iskolákban is, ahol van magyar nyelvű oktatás –, román tannyelvű osztályban végezte tanulmányait.¹⁰

2. ábra: Az iskolák osztályozása az oktatás típusa szerint (%)

1. táblázat: Az iskolák átlagos diáklétszáma, a magyar tannyelvű osztályokban tanuló és magyar nemzetiségű diákok becsült számaránya (átlag, 2011-es kutatás)

	2008/2009-es tanév		2009/2010-es tanév		2010/2011-es tanév	
	N	Átlag	N	Átlag	N	Átlag
Iskola létszáma	104	656,09	107	651,19	100	629,41
Magyar tannyelvű osztályokban tanuló diákok száma	101	440,55	104	437,18	97	450,26
Magyar nemzetiségű diákok aránya (becslés)	97	78,38	99	78,76	92	79,88
Magyar nemzetiségű diákok becsült száma*	-	514,24	-	512,87	-	502,77

* Saját számítás az iskola létszámára és a magyar nemzetiségű diákok becsült arányára vonatkozó adatokból.

A pedagógusokra vonatkozóan az derül ki, hogy a megkérdezett iskolákban alacsony a szakképzetlen pedagógusok aránya: a 2010-es kutatás szerint az összes pedagógus körében 2,3 százalék, a magyar nemzetiségű pedagógusok körében 1,4 százalék, míg a 2011-es kutatás szerint az összes pedagógus körében 1 százalék, a magyar nemzetiségű pedagógusok körében 1,3 százalék.

Az iskolák utánkövetési szokásaira is rákérdezünk az iskola-adatlapokon, és minden évben magas követési arányról számoltak be (94, illetve 99 százalék). A 2010-es adatfelvétel során az iskolák nyílt kérdésre adott válaszok formájá-

¹⁰ Valójában a román nyelven tanuló magyar nemzetiségű diákok száma Romániában ennél lényegesen magasabb lehet (lásd ezzel kapcsolatosan Papp Z. Attila tanulmányát e lapszámban), hiszen adataink csak azokra az iskolákra vonatkoznak, ahol működik magyar tannyelvű osztály, a teljesen román tannyelvű iskolákban tanuló magyar nemzetiségű diákokról nincsenek információink.

ban adhatták meg, hogy milyen utánkövetési módszereket alkalmaznak, 2011-ben pedig már az előbbiek csoportosítása alapján kialakított zárt kérdésre válaszolhattak. Jóllehet százalékos eltérések tapasztalhatók a két kutatás során kapott azonos válaszok között, a trendek nem változtak nagymértékben: minden évben az osztályfőnökök által vezetett nyilvántartások jelentik a leggyakoribb utánkövetési módot, és viszonylag alacsony azoknak az iskoláknak az aránya, amelyek rendelkeznek saját, névre szóló iskolai szintű továbbtanulási adatbázissal.

Osztály-szintű adatok

Általános adatok

Korábban említettük, hogy adataink szerint 2009-ben a 2008/2009-es évfolyam 8218 diákja jelentkezett érettségi vizsgára, 2010-ben pedig a 2009/2010-es évfolyam 8327 diákja. Mindkét évfolyamon többségen vannak a lányok: előbbi évfolyam érettségezett diákjait 55,2 százalékban, utóbbiét pedig 53 százalékban ők alkotják.

Az oktatás típusa – szakágazat – szerint a két vizsgált évfolyam összetétele szinte teljesen megegyezik: közel 47 százalék az elméleti osztályokban végzett diákok aránya, további 10–11 százalék pedig a speciális szakmai osztályokban végzetteké. A fennmaradó 42–43 százalékot a technológia szakágazaton végzettek teszik ki. Adataink szerint nagyjából minden tízdedik diák vett részt esti vagy csökkentett látogatású oktatásban, a fennmaradó kb. 90 százalék pedig nappali oktatásban folytatta tanulmányait.

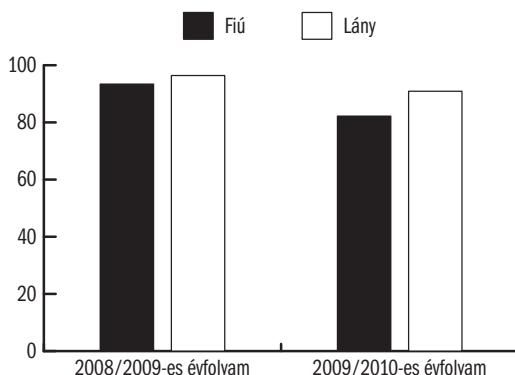
Az érettségi vizsgán való szereplés a következőképpen mutat: 2009-ben a vizsgált 8218 diákból 7813-nak sikerült az érettségi vizsgája, míg 2010-ben 8327 diák-ból 7229-nek. Míg 2009-ben minden össze 303 diák bukott meg a vizsgákon (ez 3,7%), 2010-ben számuk meghaladta az ezret (1063 diák, ami 12,8%-ot tesz ki). Az érettségin való sikeres szereplés minden évben szignifikánsan magasabb a lányok körében. Emellett, míg a lányoknál csak 5,5 százalékponttal esett a sikeresen érettségizők aránya, addig a fiúknál már több mint 10 százalékpontos csökkenést regisztráltunk (3. ábra).

Megállapíthatjuk továbbá, hogy az elméleti és speciális szakmai („hivatási”) osztályokban végzett diákok szignifikánsan magasabb arányban szerepeltek sikeresen az érettségin, mint a technológiai osztályokban végzett társaik. Igaz ez minden kutatásra vonatkozóan, mi több, amíg az előbbi két szakágazathoz tartozó diákok körében kevesebb mint 2 százalékponttal csökkent az átmenési arány, a technológiai szakágazaton végzett diákok körében a csökkenés megközelíti a 17 százalékot (4. ábra). Szintén szignifikáns kapcsolat mutatható ki az érettségi vizsgán való szereplés és az oktatási forma között: a nappali képzésben szereplő diákok lényegesen sikeresebbek mondhatók, mint az esti vagy csökkentett látogatású képzésben részt vevő társaik.

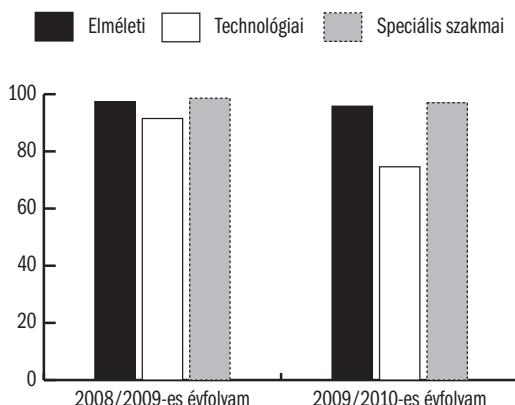
A 2009-ben sikeresen érettségiző 7813 diákból 4378 a felsőoktatásban tanult tovább, 213 pedig posztszekundér képzésben (felsőfokú szakképzésben). A 2010-ben

sikeresen érettségező 7229 diákból 4059 folytatta tanulmányait felsőoktatásban, 359 pedig posztszekundér képzésben.¹¹ Mindkét évben tehát 60 (± 2) százalék körül van a sikeresen érettségezők között azok aránya, akik folytatták tanulmányait. Ha a továbbtanuló diákok arányát az érettségi vizsgára beiratkozott összes diák számához viszonyítjuk, akkor a 2008/2009-es évfolyam 55,9 százalékos, a 2009/2010-es évfolyam pedig 53,3 százalékos továbbtanulási mutatóval rendelkezik. Összességében véve 2009-ben 4592 diák folytatta tanulmányait az érettségi vizsga után, 2010-ben pedig 4441 diák.

3. ábra: Az érettségi vizsgán való átmenési arány nemek szerinti bontásban (%)

4. ábra: Az érettségi vizsgán való átmenési arány, szakágazat szerinti bontásban (%)

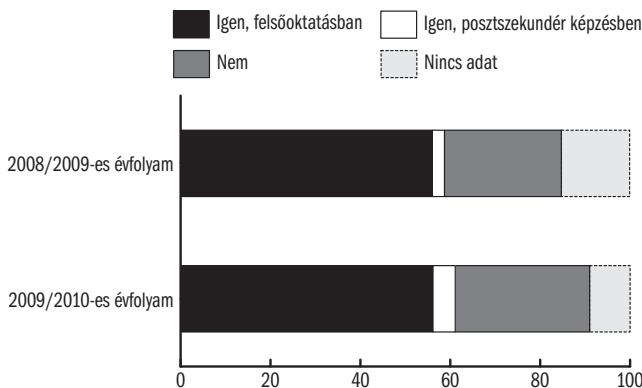

A továbbtanulást illetően is sikeresebbnek mondhatók a lányok a fiúknál: a 2008/2009-es évfolyamról sikeresen érettségező lányok 63,2 százaléka tanult tovább, míg a fiúk körében ez az arány 53,1 százalék (a 2009/2010-es évfolyam esetében hasonlóak az adatok).¹²

11 Az érettségin sikertelenül szereplő diákok közül 2009-ben további 1 diák, 2010-ben pedig további 23 diák tanult tovább posztszekundér képzésben.

12 A chi-négyzet próba elvégzése után a szignifikanciaszint mindenkorú kutatás esetében 0,000.

5. ábra: A továbbtanulás mértéke, a sikeresen érettségitők százalékában

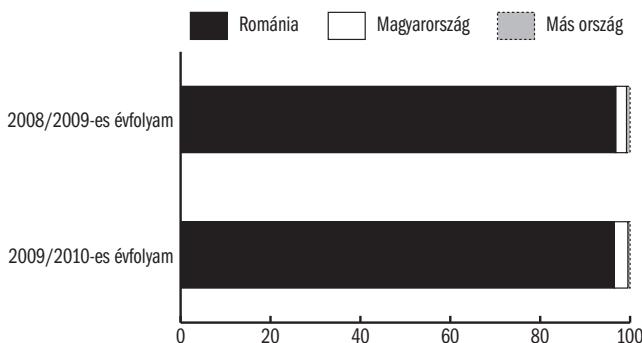

Szignifikáns eltéréseket tapasztalni a képzés típusa és formája szerint is. Az elméleti és speciális szakmai osztályokban végzett diákok körében lényegesen (40–50 százalékponttal) magasabb a továbbtanulási arány, mint a technológiai osztályokban végzettek körében. Emellett a nappali oktatásban végzettek körében a továbbtanulási arány megközelíti a kétharmadot, míg az esti vagy csökkentett látogatású oktatásban részt vevő diákok körében még az 5 százalékot sem éri el.

Továbbtanulás a felsőoktatásban

Adataink alapján alig van eltérés a 2009-es és a 2010-es továbbtanulási útvonalakat tekintve: a diákok több mint 96 százaléka romániai egyetemen folytatta tanulmányait, emellett 2009-ben 2,4 százalékuk, 2010-ben pedig 3 százalékuk választott magyarországi egyetemet.¹³ A más országokban továbbtanulók aránya nem éri el az egy százalékot egyik évfolyam esetében sem.

6. ábra: A továbbtanulás helyszíne (ország) – felsőoktatás (%)

13 A Magyarországon tanulók adataival kapcsolatosan lásd még e lapszámban Papp Z. Attila tanulmányát. [Szerk. megj.]

A 2009-ben érettségizett diákok 51, a 2010-ben érettségizett diákok pedig 55 városban folytatták tanulmányaikat. Az első öt helyen mindenki minden évben ugyanazok a városok szerepelnek, ugyanabban a sorrendben: Kolozsvár, Marosvásárhely, Nagyvárad, Brassó és Csíkszereda. Az öt város valamelyikében működő felsőoktatási intézményt választott a diákok kb. négyötöde, ezeknek nagyjából fele pedig a lista élén szereplő Kolozsváron tanul. Az említett öt város mellett további tizenkettőt találunk, amelyet valamely évfolyamról legalább 20 diák választott továbbtanulása helyszínéül. E tizenhét település lefedi a továbbtanuló diákok több mint 97 százalékát, a fennmaradó 2,5–3 százaléknyi diák a többi város között oszlik meg.

A továbbtanulás célhelyei és a kibocsátó települések közötti összefüggéseket két kontextusban vizsgáltuk. Egyrészt megnéztük, hogy a felsőoktatásban továbbtanuló diákok milyen területi eloszlásban választanak egyetemet, másrészt vizsgáltuk azt is, hogy a fontosabb egyetemi városok milyen vonzáskörzettel rendelkeznek, azaz honnan rekrutálják az intézményeikben továbbtanuló diákokat.

A kibocsátó és befogadó települések közötti összefüggéseket (honnán–hová?) vizsgálva, a következő megállapítások tehetők.¹⁴

A nagyobb egyetemi központokban hangsúlyosan jelenik meg a helyben tanulás jelensége. A komoly felsőoktatási múlttal rendelkező egyetemi városok közül Kolozsváron és Temesváron mindenki vizsgált évfolyam esetében 90 százalék fölött van a helyben tanulók aránya. Szintén magas (a kétharmadot is meghaladó) továbbtanulási arány jellemzi a következő városokat: Brassó, Marosvásárhely és Nagyvárad.

A felsőoktatás expanziója révén kialakuló új egyetemi központok rendelkeznek ugyan egyfajta lokális vonzerővel, de ez jelentősen elmarad a klasszikus egyetemi központoknál tapasztaltaktól. Csíkszereda és Szatmárnémeti esetében a helyben tanulás aránya 20–25 százalék körül mozog, négy másik székelyföldi településen (Sepsiszentgyörgy, Gyergyószentmiklós, Székelyudvarhely és Kézdivásárhely), a helyben tanulás aránya 10–15 százalék körüli. Kolozsvár erdélyi magyar felsőoktatási centrum jellege továbbra is érzékelhető. A másik nagyobb közép-erdélyi egyetemi központtal, Marosvásárhellyel összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy míg a marosvásárhelyi végzettek 20–25 százaléka választott kolozsvári egyetemet, ennek a fordítottja kevésbé jellemző, a kolozsvári végzettek alig 5 százaléka tanul Marosvásárhelyen. Kolozsvár centrum jellegét továbbá az is jelzi, hogy a másik három nagy egyetemi központban – Brassóban, Nagyváradon és Temesváron – végzett középiskolások nagyobb arányban választanak kolozsvári, mint marosvásárhelyi egyetemet, míg a kolozsvári végzők továbbtanulása ezekben a városokban elenyésző.

A legnagyobb „kirajzás”, azaz legtöbb irányba történő továbbtanulási hajlandóság a székelyföldi középiskolákban végzett diákokat jellemzi, ők ugyanis szinte minden

14 E tekintetben mindenki minden évben utalunk kell a 2005-ös kutatás eredményeire, hiszen megállapításaink nagymértékben visszaigazolják az ott megfogalmazottakat: vagyis a 2005-ben érettségi előtt álló diákok tervezett továbbtanulási útvonalai – földrajzi vonatkozásban – nagymértékben megegyeznek a 2009-ben és 2010-ben érettségizett diákok tényleges továbbtanulási útvonalával (Mandel & Papp 2007:178–179).

– földrajzilag közeli és távoli – nagyobb egyetemi központban, valamint a „fiatalnak mondható” egyetemi városokban is megtalálhatók. Ezzel szemben a partiumi vagy közép-erdélyi, hasonló adottságú települések (pl. Beszterce, Déva, Nagykároly, Nagyszalonta, Zilah stb.) végzős diákjai szűkebb földrajzi térből tanulnak tovább, többnyire a legközelebbi nagyobb egyetemi központot részesítve előnyben.

Ami az egyetemi városok vonzáskörzetének vizsgálatát illeti, a következő észreveteleink voltak.¹⁵

Legszélesebb vonzáskörzettel a klasszikus egyetemi városok rendelkeznek, ide érkeznek a legtöbb helyről a továbbtanuló diákok: Kolozsvár, Marosvásárhely, Brassó, Nagyvárad és Temesvár. A Kolozsváron tanuló, de nem kolozsvári diákok elsősorban Székelyföldről érkeznek, de a szatmáriak és zilahiak számára is vonzó továbbtanulási helyszín. Mi több, Kolozsváron a többi nagy egyetemi központ középiskoláiban végzett diákokat is találunk, leginkább Marosvásárhelyről. Marosvásárhely szintén a helyi diákok számára a legvonzóbb, őket pedig többnyire székelyföldi és Maros megye egyéb részeiről (Marosludas, Dicsőszentmárton, Szászrégen) érkező diákok egészítik ki. Három nagyobb egyetemi központban – Arad, Nagybánya és Nagyvárad – viszonylag magasnak mondható a helyi diákok aránya, de még az első kettő viszonylag szűk (a környező településekre és megyékre kiterjedő) vonzáskörzettel rendelkezik, Nagyváradon számos székelyföldi diákok folytatja tanulmányait.

Az új felsőoktatási helyszínek sokkal szűkebb körből merítenek, és sokkal nagyobb mértékben támaszkodnak helyi diákokra: Szatmárnémetiben a helyiek aránya 79,5% és 76,1%,¹⁶ Kézdivásárhelyen 73,9% és 60,9%, Sepsiszentgyörgyön 46,7% és 35,2%, Gyergyószentmiklóson 45,7% és 52,4%, Csíkszeredában 45,2% és 38,7%, Székelyudvarhelyen pedig 44,9% és 46,4%. Emellett vonzáskörzetük is többnyire a környező településekre és megyékre korlátozódik: Szatmárnémetibe a helyieken kívül elsősorban nagykárolyi, zilahi és nagybányai diákok járnak, Sepsiszentgyörgyön és Csíkszeredában Kovászna és Hargita megyei diákok, még Gyergyószentmiklóson, Székelyudvarhelyen és Kézdivásárhelyen jobbára csak az illető megyéből (Hargita, illetve Kovászna) származó diákok tanulnak.

A magyarországi továbbtanulási helyszínek közül csak Budapest és Debrecen került fel a legalább 25 továbbtanuló diákok összesítő városok listájára. Budapest vonzáskörzete szélesnek mondható, de közel kétharmad arányban öt város diákjaira támaszkodik, minden két vizsgált tanévben: Szatmárnémeti, Nagyvárad, Csíkszereda, Marosvásárhely és Székelyudvarhely. Debrecennel nemcsak a városok számát tekintve szűkebb a vonzáskörzete, hanem területi szempontból is, hiszen minden két évben az ide felvételiző romániai magyar diákok kb. 90 százaléka hat határ menti városból került ki: Szatmárnémeti, Nagyvárad, Nagykároly, Érmihályfalva, Margitta és Székelyhíd.

15 Következtetések ebben az esetben is több ponton visszaigazolják az említett 2005-ös kutatás megállapításait, némiépp árnyalva azokat (Mandel & Papp 2007:179).

16 Az első érték a 2009-es adatokat, a második érték a 2010-es adatokat jelöli.

Bukarest mint továbbtanulási helyszín megítélése a két évfolyam vonatkozásában eltérő: míg 2009-ben a diákok alig 0,6 százaléka (25 diák) választott bukaresti egyetemet, addig 2010-ben ennek duplája, azaz 1,2 százalék (49 diák). Nyilván ez továbbra is a román főváros viszonylag alacsony részesedését jelenti az erdélyi magyar diákok továbbtanulási preferenciái között – a ranglistán még Budapest és Debrecen is megelőzi –, a helyben érettségizett diákok mellett elsősorban székelyföldi középiskolák végzettjei folytatták itt tanulmányaikat.

A 2009-ben érettségizett diákok összesen 120 egyetemen vagy kihelyezett tagozaton folytatták felsőoktatási tanulmányaikat, a 2010-ben érettségizett diákok pedig 130 „telephelyen”. A „telephelyeket” az anyaintézmény szerint aggregálva megállapíthatjuk, hogy az első kutatás során 85, a második kutatás során pedig 94 felsőfokú intézményt választottak a végzősök. A 2. táblázatban összesen 22 egyetemet tüntettünk fel; ezek összesítik a két évfolyam továbbtanuló diákjainak közel 95 százalékát. A két évet összehasonlítva láthatjuk, hogy az első helyen nincs eltérés: a BBTE magasan őrzi vezető pozícióját, 2009-ben a diákok kétötöde, 2010-ben pedig egyharmada jutott be a kolozsvári székhelyű egyetemre. A második és harmadik helyen ugyanaz a két egyetem áll, viszont más sorrendben: 2009-ben a MOGYE megelőzi a Sapientia EMTE-t – amely három különböző helyszínen működik –, 2010-ben viszont fordított a sorrend. A különbség a két egyetem között mindenkorban másfél százalékpont körül van, ami nagyjából hatvan diákat jelent.¹⁷

Az Európai Egyetemek Szövetsége 2011 szeptemberében három kategória szerint rangsorolta a romániai egyetemeket: a legmagasabb szintű besorolást azok az egyetemek kapták meg, amelyek oktatási programjaik mellett előrehaladott szintű kutatásokat folytatnak, és a későbbiekben magasabb számú hallgató számára szervezhetnek magiszteri és doktori képzést, a második kategóriába az oktatási-kutatási és művészeti irányultságú egyetemek kerültek, amelyek kivételes esetekben szervezhetnek doktori képzést, a harmadik kategóriába pedig a csak képzésre összpontosító egyetemek. Az első szintű besorolást 12 felsőoktatási intézmény, a második szintűt 31 intézmény kapta meg Romániában. A 2. táblázatban feltüntetett romániai egyetemek közül öt kapott első szintű besorolást,¹⁸ további nyolc pedig második szintű besorolást.¹⁹ A listán szereplő többi romániai egyetem harmadik szintű besorolást nyert, kivéve a Sapientia EMTE-t, amely végleges akkreditáció hiányában nem került rangsorolásra.

A 2. táblázat első nyolc egyetemet kiválasztva²⁰ megvizsgáltuk, hogy az oda jelentkező diákok hogyan oszlanak el a kibocsátó középiskolai osztály szakágazata

17 Az első tízben további hasonló helycseréket vehetünk észre.

18 A táblázatban *-gal megjelölt egyetemek.

19 A táblázatban **-gal megjelölt egyetemek.

20 A szóban forgó nyolc egyetem mindegyikére legalább 100 diák jutott be célcsoportjainkba, illetve ezek az egyetemek összesítik a diákok közel 85 százalékát. Emellett minden két kutatásban ezek az intézmények az egyetemi lista első nyolc helyének valamelyikét foglalják el, tehát pozíciójuk a romániai magyar diákok preferenciái között stabilnak mondható.

szerint, illetve a kérdést megfordítva, az egyetemek milyen szakágazatról rekrútálják a diákjaiat. A nyolcban három egyetemen (Sapientia EMTE, Transilvania Egyetem és Petru Maior Egyetem) a diákok legalább negyede technológiai szakágához tartozó osztályban végzett, a Sapientia EMTE esetében ez az arány meghaladja a 40 százalékot.²¹ Ezzel szemben a Kolozsvári Műszaki Egyetemen 90 százalék, a MOGYE-n 80 százalék, a Nagyvárad Egyetemen 70 százalék, a BBTE-n pedig 60 százalék fölött van az elméleti szakágazaton végzettek aránya. A szakágazat és az egyetemválasztás közötti összefüggés szignifikánsnak bizonyult (3. táblázat).

2. táblázat: A továbbtanulás intézménye – egyetem, összevonva (%)

	2008/2009-es évfolyam			2009/2010-es évfolyam		
	%	Diákok száma	Helyezés	%	Diákok száma	Helyezés
BBTE (Kolozsvár)*	40,6	1723	1.	35,6	1433	1.
MOGYE (Marosvásárhely)**	9,8	416	2.	10,3	414	3.
Sapientia EMTE	8,4	356	3.	11,8	476	2.
Transilvania Egyetem (Brassó)**	5,7	244	4.	5,9	237	4.
Nagyvárad Egyetem**	5,5	232	5.	5,1	207	6.
Kolozsvári Műszaki Egyetem*	5,2	221	6.	5,4	216	5.
PKE (Nagyvárad)	4,1	172	7.	4	162	8.
Petru Maior Egyetem (Marosvásárhely)	3,9	166	8.	4,7	190	7.
Vasile Goldiș Nyugati Egyetem (Arad)	1,3	57	9.	0,9	37	13.
Dimitrie Cantemir Egyetem (Marosvásárhely)	1,1	48	10.	1,2	47	11.
Kolozsvári Agrártudományi és Állatorvosi Egyetem*	1,1	48	11.	1,6	64	9.
Lucian Blaga Egyetem (Szeben)**	0,9	40	12.	0,4	15	22.
Temesvári Műszaki Egyetem*	0,9	39	13.	0,6	23	18.
Nyugati Egyetem (Temesvár)**	0,9	38	14.	0,6	25	16.
Iuliu Hațieganu Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (Kolozsvár)*	0,9	37	15.	0,7	27	14.
Aurel Vlaicu Egyetem (Arad)	0,8	35	16.	0,6	23	18.
Művészeti és Design Egyetem (Kolozsvár)**	0,8	35	17.	1	40	12.
Debreceni Egyetem	0,8	33	18.	1,4	56	10.
Gheorghe Dima Zeneakadémia (Kolozsvár)**	0,7	28	19.	0,7	27	14.
MÜTF (Tatabánya-Székelyudvarhely)	0,5	21	20.	0,4	17	21.
Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem**	0,4	18	21.	0,6	25	16.
Északi Egyetem (Nagybánya)	0,4	17	22.	0,5	21	20.
Más intézmények	5,3	220	-	6	241	-
Összesen	100	4244	-	100	4023	-

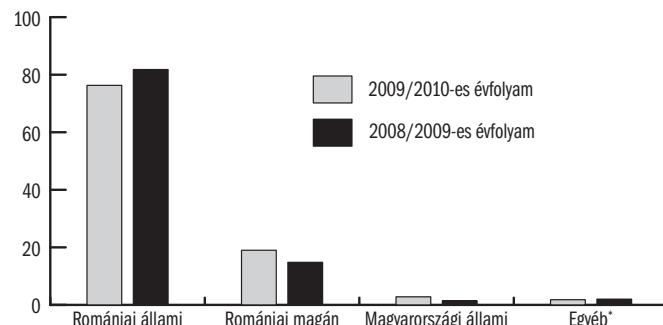
21 A Sapientia EMTE egyébként egyedüli a nyolcas listán, ahol az elméleti osztályokban végzett diákok aránya nem éri el az 50 százalékot.

3. táblázat: A felsőoktatásban továbbtanuló diákok eloszlása szakágazat szerint – a nyolc legnépszerűbb egyetem vonatkozásában (%)

	2008/2009-es évfolyam				2009/2010-es évfolyam			
	Elméleti	Technoló-giai	Speciális szakmai	Összesen	Elméleti	Technoló-giai	Speciális szakmai	Összesen
BBTE (Kolozsvár)	62,2	19,3	18,5	100	66,2	16,7	17,1	100
MOGYE (Marosvásárhely)	85,6	6,7	7,7	100	82,9	7,5	9,7	100
Sapientia EMTE	46,3	42,7	11,0	100	47,3	43,9	8,8	100
Transilvania Egyetem (Brassó)	59,4	34,4	6,1	100	65,0	26,6	8,4	100
Nagyvárad Egyetem	71,4	10,8	16,8	100	79,2	9,7	11,1	100
Kolozsvári Műszaki Egyetem	92,8	4,5	2,7	100	90,3	7,4	2,3	100
PKE (Nagyvárad)	54,1	15,1	30,8	100	64,8	17,9	17,3	100
Petru Maior Egyetem (Marosvásárhely)	57,8	28,9	13,3	100	61,6	30,0	8,4	100

A felsőoktatási intézményeket csoportosítottuk működtetőjük/fenntartójuk és működési helyük szerint is. Ennek megfelelően hét kategóriát hoztunk létre (7. ábra). Amint a korábbi adatokból következik, romániai állami egyetemeken tanult tovább a legtöbb diákok: 2009-ben a diákok több mint négyötöde, 2010-ben pedig több mint háromnegyede jutott be ilyen egyetemre. Az egy év alatt tapasztalt 5,5 százalékpontos csökkenés a romániai magánegyetemekre²² és a magyarországi állami egyetemekre felvételiző diákok számarányának növekedésében érhető tettek: ez a román állami szféra jelentőségének csökkenését, a romániai magán- és a magyarországi állami szféra térfolyamának jelzi.

7. ábra: A továbbtanulás intézménye az intézmény típusa szerint (%)

* Magában foglalja a következő intézménytípusokat: romániai egyházi egyetem, magyarországi magánegyetem, magyarországi egyházi egyetem és egyéb külföldi egyetem.

A továbbtanuló diákok által választott szakok száma mintegy 260–290 közé tehető, amelyeket 18 szakterületre csoportosítottunk (4. táblázat). A két évfolyam közötti különbségeket összehasonlítva, azt tapasztaljuk, hogy a szakterületek nép-

22 Ezek közé soroltuk a két romániai magyar magánegyetemet, a Sapientia EMTE-t és a PKE-t is.

szerűsége nagyon hasonló, a sorrendjükben mindenki között szükséges kiemelnünk: a diákok által leginkább preferált két szakterületről, a közigazdasági szakokat, valamint a mérnöki (*műszaki, ipari*) szakokat összesítő szakterületekről van szó. Míg a 2008/2009-es évfolyam az előbbi részesítette előnyben, a 2009/2010-es évfolyam esetében már az utóbbi áll a lista élén. A helycsere a közigazdasági szakterület 1 százalékpontos veszteségének, valamint a mérnöki szakterület 2,3 százalépontos bővülésének köszönhető. A két említett szakterületről nem sokkal lemaradva, a harmadik helyen következik az egészségügyi szakokat összesítő szakterület. E három szakterületen tanul a diákok több mint 40 százaléka. A legkevesebb népszerűséggel az állam működésével kapcsolatos szakterületek (*igazgatási, katonai/rendőri*), továbbá a *teológiai, a vízgazdálkodási/környezetvédelmi* szakterületek rendelkeznek.

4. táblázat: A diákok által választott legnépszerűbb szakterületek – felsőoktatás (%)

	2008/2009-es évfolyam			2009/2010-es évfolyam		
	%	Diákok száma	Helyezés adott évben	%	Diákok száma	Helyezés adott évben
Közgazdasági	16,1	651	1.	15,1	594	2.
Mérnöki (műszaki, ipari)	14,5	585	2.	16,8	661	1.
Egészségügyi	13,8	555	3.	14,5	571	3.
Bölcsész, társadalomtudomány	9,1	367	4.	7,0	278	4.
Idégen nyelv	6,9	279	5.	6,5	258	5.
Pedagógiai	6	244	6.	6,1	242	6.
Természettudomány	5	203	7.	4,4	175	8.
Művészeti	4	160	8.	5,2	204	7.
Kereskedelem, idegenforgalom, turisztika	4	162	9.	3,9	153	9.
Informatika	3,9	157	10.	3,5	138	10.
Újságírás, kommunikáció	3,8	152	11.	3,2	128	12.
Jogi	3,1	125	12.	3,3	132	11.
Testnevelés, sport	2,7	108	13.	2	80	15.
Állatorvosi, mezőgazdasági	2,5	99	14.	3	120	13.
Vízgazdálkodás, környezetvédelem	1,8	71	15.	1,6	64	16.
Igazgatási	1,5	59	16.	2,1	83	14.
Teológiai	1,1	43	17.	1,3	50	17.
Katonai, rendőri	0,3	11	18.	0,3	12	18.
Egyéb	0,1	4	-	0,1	3	-
Összesen	100	4035	-	100	3946	-

A fiúk és lányok között szembetűnő – szignifikáns – különbségek mutatkoznak a szakterületek vonatkozásában: a lányok érdeklődése inkább a humán szakok

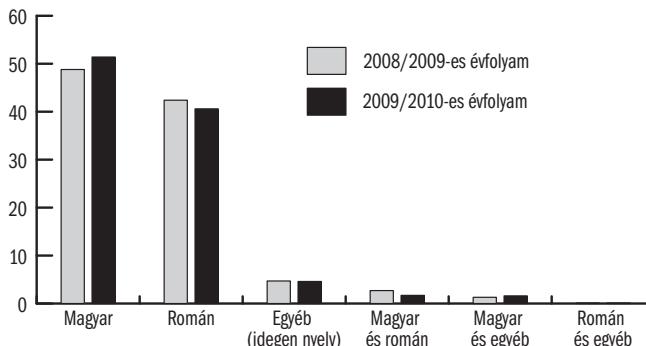
(egészségügyi, pedagógiai, idegen nyelv) felé irányul, míg a fiúk a műszaki és számítástechnikai, valamint a nagyobb fizikai állóképességet igénylő szakterületeket részesítik előnyben.

A szakterületeken belül a legnépszerűbb szakok: általános közigazdaságtan, óvónő- és tanítóképző/pedagógia, általános orvosi, informatika, jog, valamint kommunikáció és közkapcsolatok. A 2008/2009-es évfolyam 29,4 százaléka, a 2009/2010-es évfolyam 26,1 százaléka választotta a szóban forgó hat szak valamelyikét.

A továbbtanulás nyelve tekintetében mindenkit vizsgált évenként érvényesülni látszik a következő trend: a felsőoktatásban továbbtanuló diákok kb. fele magyar nyelven folytatja tanulmányait, kb. kétötöde pedig román nyelven tanul tovább (8. ábra). A két évfolyamot összehasonlítva, a két nyelv közötti különbség növekedése érhető tetten: 2009-ben 6,4 százalékkal (252 diák) volt magasabb a magyarul továbbtanulók aránya a románul továbbtanulóknál, 2010-ben pedig 10,8 százalékkal (414 diák). A nyelvválasztást nagymértékben befolyásolja a szakkínálat, pontosabban az a tényező, hogy bizonyos szakok kizárolag román nyelven érhetők el. Így, figyelembe véve azt, hogy a teljes romániai szakkínálat kb. egyharmada érhető el magyar nyelven, a fenti adatok azt is jelzik, hogy a továbbtanuló diákok legalább 10–15 százaléka a szavalkasztás során a tannyelvet tekinti elsődlegesnek.

Az idegen nyelven továbbtanuló diákok aránya kevessel 5 százalék alatt van, ehez még hozzájön kb. 1,5 százaléknyi diák, akik egy idegen nyelvű és magyar nyelvű, vagy idegen nyelvű és román nyelvű szakon végzik tanulmányaikat. A részben vagy teljesen idegen nyelven tanuló diákok többsége a nyelv és/vagy irodalom szakterületen tanul tovább.

8. ábra: A felsőoktatásban továbbtanulók oktatás nyelve szerinti megoszlása (%)

Összegzés

Összességében véve, a két kutatás eredményeiről kijelenthetjük, hogy nagyobbrészt megegyeznek, helyenként viszont eltéréseket is sikerült kimutatni. Az alábbi, 5. táblázatban a két kutatás legfontosabb sarokszámait foglaljuk össze, különös hangsúlyt fektetve a felsőoktatásban való továbbtanulásra.

5. táblázat: A felsőoktatásban való továbbtanulás legfőbb jellemzői számokban – összesítés

	2008/2009-es évfolyam	2009/2010-es évfolyam
Végzős diákok száma	8218	8327
Sikeresen érettségitő diákok	7813 (95,1%)	7229 (86,8%)
Továbbtanult felsőoktatásban	4378 (56%)	4059 (56,1%)
Továbbtanulás helyszíne – ország	Románia – 96,1%	Románia – 96,2%
Továbbtanulás helyszíne – város	1. Kolozsvár – 40,2% 2. Marosvásárhely – 20,3% 3. Nagyvárad – 9,7%	1. Kolozsvár – 38% 2. Marosvásárhely – 23,9% 3. Nagyvárad – 9,2%
Továbbtanulás intézménye	1. BBTE – 40,6% 2. MOGYE – 9,8% 3. Sapientia EMTE – 8,4%	1. BBTE – 35,6% 2. Sapientia EMTE – 11,8% 3. MOGYE – 10,3%
Legnépszerűbb szakterületek	1. közgazdasági – 16,1% 2. mérnöki – 14,5% 3. egészségügyi – 13,8%	1. mérnöki – 16,8% 2. közgazdasági – 15,1% 3. egészségügyi – 14,5%
Továbbtanulás nyelve	magyar – 48,8% román – 42,4%	magyar – 51,4% román – 40,6%

Mivel romániai magyar viszonylatban újszerű adatgyűjtésről van szó, kutatásaink egyelőre csak állapotrögzítésre szolgálnak. Ha lehetővé válna e felvételek rendszeresítése, az is kiderülhetne, hogy a két referenciaév közötti eltérések trendbe szerveződnek-e avagy csak a véletlen művei.²³

MÁRTON JÁNOS

IRODALOM

BARTHA Z. (2009) *Maturandusok 2009*. Tinivár Kiadó, Kolozsvár.

BARTHA Z. (2010) *Maturandusok 2010*. Tinivár Kiadó, Kolozsvár.

HORDÓSY R. & KIRÁLY G. (2011) Pályakövetési tipológia. *Szakképzési Szemle*, No. 2. pp. 65–78.

HORVÁTH T. (2008) Bevezetés. In: *Diplomás pályakövetés I. Hazai és nemzetközi tendenciák*. Educatio Tásadalmi Szolgáltató Kht., Budapest, pp. 5–8.

KISS L. (2008) Külölföldi gyakorlatok a diplomás pályakövetésben. In: *Diplomás pályakövetés I. Hazai és nemzetközi tendenciák*. Educatio Tár- sadalmi Szolgáltató Kht., Budapest, pp. 53–70.

MANDEL K. & PAPP Z. A. (eds) (2007) *Cammagás. Minőséggönciók a romániai magyar középfokú oktatásban*. Soros Oktatási Központ, Csíkszereda.

PETI A. (2008) *Diplomás pályakövetés Romániában*. http://www.felvi.hu/diploman_tul/szakmai_tamogatas/nemzetkozi_dpr/orszagjelentesek/diplomas_palyakovetes_romaniaban/?itemNo=1

SZIKSZAI M. (ed) (2010) *Az erdélyi magyar felsőoktatás helyzete és kilátásai*. Ábel Kiadó – MTA Kolozsvári Területi Bizottsága, Kolozsvár.

23 A kutatásokat 2009-ben és 2010-ben a magyarországi Szülőföld Alap támogatta. A 2010-ben jogutódja-ként létrejött Bethlen Gábor Alaphoz 2011-ben beadott, a 2010/2011-es kohorszot megcélzó utánkövető vizsgálat kutatási pályázata sajnos nem nyert támogatást.

Melléklet

M1. táblázat: A két kutatás során kitöltött adatlapok száma és a válaszadási arány megyei bontásban*

Megye	Települések száma	Adatlapok összesen			Kitöltött adatlapok			Válaszadási arány (diákok szerint)
		Iskola-adatlap	Osztály-adatlap	Diákok száma	Iskola-adatlap	Osztály-adatlap	Diákok száma**	
2008/2009-es évfolyam (2010-es kutatás)								
Arad	1	1	4	90	1	4	90	100,0%
Beszterce-Naszód	1	1	2	42	1	2	42	100,0%
Bihar	7	14	30	674	12	28	649	91,1%
Brassó	3	3	7	132	3	7	132	100,0%
Bukarest	1	1	1	15	0	1	10	66,6%
Fehér	2	2	4	79	2	4	77	97,5%
Hargita	14	30	118	2696	25	109	2313	85,8%
Hunyad	1	1	2	48	1	2	48	100,0%
Kolozs	5	13	24	557	10	23	537	96,4%
Kovászna	4	15	65	1457	12	47	1134	77,8%
Máramaros	2	2	3	65	2	3	63	96,9%
Maros	8	21	54	1276	4	31	955	74,8%
Szatmár	3	15	30	636	13	26	540	84,9%
Szeben	2	2	2	16	2	2	16	100,0%
Szilágy	5	8	16	384	8	16	376	97,9%
Temes	1	1	4	51	1	3	40	78,4%
Összesen	60	130	366	8218	97	308	7022	85,4%
2009/2010-es évfolyam (2011-es kutatás)								
Arad	1	1	4	90	1	4	90	100,0%
Beszterce-Naszód	1	1	2	42	1	2	29	69,0%
Bihar	7	15	34	702	11	30	626	89,2%
Brassó	2	4	7	117	2	7	111	94,9%
Bukarest	1	1	1	11	0	1	9	81,8%
Fehér	2	2	6	100	2	6	99	99,0%
Hargita	14	30	124	2830	30	122	2656	93,9%
Hunyad	1	1	3	40	1	3	40	100,0%
Kolozs	5	15	26	576	11	26	558	96,9%
Kovászna	4	15	61	1359	15	53	1139	83,8%
Máramaros	2	2	4	88	2	4	88	100,0%
Maros	8	21	58	1300	17	56	1230	94,6%
Szatmár	3	13	26	602	8	22	554	92,0%
Szeben	1	1	1	7	0	1	4	57,1%
Szilágy	5	8	15	414	8	15	396	95,6%
Temes	1	2	4	49	1	3	46	93,9%
Összesen	58	132	376	8327	110	355	7675	92,2%

* A táblázatban szereplő adatok a 2011 augusztusi, az adathiány csökkentését megcélzó kiegészítés utáni helyzetet tükrözik.

** A következő diákokat soroltuk ide: 1. egyrészt aiknek nem sikerült az érettségijük (tehát biztosan nem tanultak tovább felsőoktatásban), 2. másrészt, aikik sikeresen érettségiztek, és a továbbtanulásukra vonatkozóan is sikerült információt szerezni.